СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 3. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 4. січня, 1929. VOL. XXXVII. No. 3. Jersey City, N. J., Friday, January 4, 1929. THREE CENTS.

НОВИЙ РІК БІЛЯ ПОЛУДНЕВОГО БІГУНА

БЕРД СВЯТКУЄ НОВИЙ РІК В ТАБОРІ ПОЗА ЛЕДЯНОЮ СТІНОЮ.

ЧЕРЕЗ КОРАБЕЛЬ НЮ ЙОРК, Полуднева Підбігунова Полоса, 3. січня. — Командант експедиції до полудневого бігуна Берд саме повернув з довшої екскурсії по ледах і снігах. Помучені пси повечеряли і лягли спати, а Берд з товаришами взялися до новорічної вечері, що складалася з вепрової печені, хліба і масла. На десерт мали сос з яблок, але з пушок (консерв). Не мали індика, але те, що мали, смакувало їм ліпше як найкраща і найдорожча вечеря на Бродвею, бо всі були перемучені та виголоднілі довгим блуканням по ледах серед студені.

По вечері всі крутилися біля радія і балакали собі з товаришами з корабля Ню Йорк, що був віддалений на 2,700 миль. Пересилали одні другим новорічні желання і подивляли те велике добродійство, що зветься радіо.

ГУВЕР НАЗНАЧИТЬ ЧЛЕНІВ КАБІНЕТУ.

ЦЕ БУДЕ ЙОГО НАЙВАЖНІШИМ ЗАВДАННЯМ, ЯК ПОВЕРНЕ ДО ВАШИНГТОНУ.

З КОРАБЛЯ ЮТА, 3. січня. — Виходить, що Гувера взивають до Вашингтону головно по тій причині, щоби він рішився щодо осіб, котрі мають засідати в його кабінеті. В той спосіб хочуть положити конець ріжним слухам, які з того приводу поширюються і тільки шкодять партії.

З того приводу Гувер покличе на конференцію всіх тих лідерів, що стояли на чолі виборчої кампанії. Їх то голосу він вислухає, заки рішиться щодо назначення певних осіб. Покищо Гувер про ту справу не думав, бо тепер був занятий подорожю по Полудневій Америці і мав доволі що іншого до роботи.

МУРИН-СТОРОЖ МАЛЯРЕМ.

НІКОЛИ НЕ ВЧИВСЯ МАЛЮВАТИ.

ВАШИНГТОН, 3. січня. — Надзвичайну сензацію викликали образи 51-літнього мурина Оливера Джесси Форда, двірника, котрий не мав досі ніякого поняття про малярську штуку. Намальовані ним образи це фантазія. Він сам признає, що він ніколи не бачив ніде подібних сцен, а рівнож признається, що його рука сувається по полотні з пензлем, але він сам не знає яким чином.

Форд має сина й дочку і хотів би післати їх до школи штук красних, але каже, що такі річи його дітей не інтересують. Образи свої попродасть, а дещо віддасть до музеїв.

ІНФЛЮЕНЦА СЛАБНЕ.

АЛЕ ТІЛЬКИ НА ЗАХОДІ. НА СХОДІ РОСТЕ.

ВАШИНГТОН, 3. січня. — Бюро Публичного Здоровля подає, що на заході хороба інфлюенци вже перейшла свою найвищу точку, але зате в східних стейтах з дня на день зростає.

ЧОЛОВІКИ СТАЮТЬ ПОБОЖНІШИМИ.

НЮ ЙОРК, 3. січня. — Парох католицької катедри св. Петрика, монсіньор М. Лявелл, подає, що від довшого часу можна завважити, що до сповіди і причастя приступає більше чоловіків як жінок.

ПОЛІПШУЮТЬ ВОЗДУХОПЛАВСТВО.

НЮ ЙОРК, 3. січня. — Герри Ґуґенгайм, президент фундації Даніела Ґуґенгайма для розвою авіяції, подає, що до сьогорічного конкурсу о нагороду $100,000 зголосилося 12 підприємців із Злучених Держав, Великої Британії й Італії. Нагорода призначена для того, чиє уліпшення узнають за найпрактичніше.

СМИТ СКІНЧИВ З ПОЛІТИКОЮ.

ОЛБАНІ, 3. січня. — По відїзді говернора Смита почали курсувати ріжні поголоски щодо його дальшої політичної карієри. Кажуть, що Смит розійшовся на далі з Тамані і не є вже її любимцем. З того вносять, що політична карієра Смита вже скінчена. Вправді теперішній говернор Рузвелт буде засягати час до часу поради в Смита, але це вже буде більш формальне.

27 ОСІБ У ШПИТАЛЯХ ЧЕРЕЗ АЛЬКОГОЛЬ.

НЮ ЙОРК, 3. січня. — Наслідки новорічного бенкету щойно тепер пізнати. На разі лічать по шпиталях 27 осіб затроєних алькоголем. Сьогодня померла одна жертва більше.

АМБАСАДОР ГЕРРИК ХОРИЙ.

КЛІВЛЕНД, 3. січня. — Американський амбасадор до Франції Мирон Т. Геррик лежить тяжко хорий. Геррик став особливо популярною фігурою з того часу, як приймав у себе в Парижі Линдберга по його щасливім леті через океан.

НЕЩАСТЄ ЧЕРЕЗ ЯЛИНКУ.

МОНМАВТ, Орегон, 3. січня. — Згоріло тут три студентки в огні, що його спричинила ялинка, яка запалилася через зле наставлені електричні дроти.

ЗИМА З НОВИМ РОКОМ.

НЮ ЙОРК, 3. січня. — Метеорольогічне бюро подає, що надходить зимна струя, яка принесе східним стейтам мороз і студінь. Її вже чути в Ню Йорку і околиці.

ТРУЇЛАСЯ ЗІ СТРАХУ.

НЮ ЙОРК, 3. січня. — Мисс Джеральдін Лелас, літ 19, боялася вертати додому пізно на новий рік і вступила до церкви та закила отрую, щоб покінчити з життям. Завважили її в сам час і віддали поліції, яка відвезла її до шпиталю, де її ще відратували та віддали родичам під опіку.

ОГИДНЕ ДУШОГУБСТВО В ВЕЛИКИХ МОСТАХ.

Два знані злодії в Великих Мостах, Михайло Чорній і Олександер Навроцький, вбили свого спільника Савіцкого і його матір, які були їм уже невигідні. Поліція арештувала злочинців.

СВЯЩЕНИК ОБВИНУВАЧЕНИЙ ЗА ЗЛОВЖИВАННЯ.

Спеціяльна депеша до „Фрі Прес" з Форт Віліям з дня 11. грудня подає відомість, що того дня ставав перед тамошнім поліційним суддею Палінґон священик русько-католицької церкви о. А. Кракоскі, обвинувачений, що спроневірив $2,750. Обвинуваченого випущено на волю за залогом в сумі $3,000, поки відбудеться розправа у вищім суді. В суді було сказано, що священикови дав гроші який рік тому чоловік на імя І. Ніпорани, — оба мали стати до спілки в бизнесі збіжевих двeрей, однакож священик мав програти ті гроші на спекуляції збіжжам.

ВИСТУПЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ СОЦІЯЛІСТІВ З СОЦ-ДЕМ. ПАРТІЇ.

Тому, що соц.-дем. партія Румунії, а з нею управа партії Буковини, заключили виборчий пакт з урядом Манів й підпирають цей уряд, українські соціялісти, які противилися такому бльокованню з урядом, виступили з партії і рішили йти при виборах з селянсько-робітничим бльоком, який стоїть на радянській платформі. Вони вже зголосили свою листу, в якій на першому місці до сойму стоїть Іван Стасюк, до сенату Василь Руснак.

У звязку з виступом українських соціялістів з соц.-дем. партії перестала виходити „Боротьба", орган українських соціялістів, а натомісць має вийти новий орган „Земля й Воля".

Обурений з приводу виступу українських соціялістів з урядової соц.-дем. партії соц.-демократичний орган „Форвертс" помістив статтю під знаменним заголовком „Комуністи на Буковині". В ній дорікає їм українським соціялістів, що вони вже давно стояли в стосунках з комуністами, що боялися визнати себе комуністами в часі облоги й що йно тепер скинули маску. Дальше називає їх зрадниками та шпигунами і заповідає, що відповідно до того з ними поступлять.

Всі ці закиди, це звичайна злють соц.-дем. ватажка Пістинера за те, що з відходом з с.-д. партії українських соціялістів відпадуть від с.-д. партії маси українських робітників і селян, а тоді і позиція Пістинера на Буковині загрожена.

БОРОТЬБА ЗА РІДНУ ШКОЛУ.

Помимо того, що скрізь по цілій Буковині, а останніми часами й по Бесарабії уряди громадські під натиском населення і йдучи за кличем „боротьба за рідну школу", поухвалювали заведення української мови в школах і відповідні ухвали переслали румунським властям, уряд Манів не зробив до сьогодня нічого в цьому напрямі, хоча міг це зробити на основі артикула 3 шкільного закона. З з цього недвозначно видко, що новому урядові не спішиться з „демократичними" свободами.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПОЛЬСЬКИХ ЗВІРСТВ.

PROTEST AGAINST POLISH OUTRAGES.

CHICAGO, ILL., PROTEST POLISH OUTRAGES.

CHICAGO, ILL., November 19, 1928. — A mass meeting of American citizens of Ukrainian descent sent to Hon. Frank B. Kellogg, Secretary of State, Washington, D. C., the following telegram:

American Citizens of Ukrainian descent assembled at a mass meeting 1000 men strong.

A mass meeting of American citizens of Ukrainian descent, one thousand people strong, assembled on November 18, 1928, in Chopin School Hall, protest against the Polish pogroms against the Ukrainians in Lemberg on November 1, 1928, and beg you to protect the Ukrainians under Polish occupation against further persecutions for their allegiance to the Ukrainian race.

The newspapers arriving in America from Lviv (Lemberg), the capital city of Western Ukraine, now under Poland, report full details of horrors perpetrated upon the Ukrainian residents of Lemberg celebrating with church services the memory of the Ukrainian heroes fallen in the Polish-Ukrainian war of 1918-1919. We understand that the Department of State is fully aware of the responsibility of the Polish police in Lemberg for those outrages.

Whereas the American government was one of the Powers that gave the support to the Polish army under general Haller to crush the Ukrainian army fighting at that time against the Bolshevist hordes on the Eastern front, and whereas the United States gave its assent to the decision of the council of Ambassadors of March 14, 1923, recognizing the Polish occupation of Western Ukraine, known as East Galicia; and whereas the Allied Powers even if only seemingly imposed upon the Polish government a clause guaranteeing the Ukrainians majority on their own soil the rights of racial minorities of their cultural and economical development;

Be it therefore resolved that an appeal be made to the American people and the American goverment to use their influence to prevent once for all any massacres on the Ukrainian people in Poland and to remove all brakes used by the Polish government to hinder the full development of the Ukrainian race on the Eastern border of Poland.

Peter Zovnirchak, president; Stephen Musiyczuk, secretary; Ivan Pobucky, secretary; Stephen Kuropas, Nicholas Czytwinsky, Paul Chomyn.

ПОЛІЦІЯ ПРОЧИЩУЄ ДИ ПА, МАН.

Манітобська провінціональна поліція взялася до прочищування міста Ди Па і по тижневи праці вспіла зробити нічне життя міста богато сумнішим, ніж воно було досі. Бутлеґери, картограї та дівчата з мальованими лицями, о скільки не пішли до арешту, мусіли поховатися. За один тиждень поліційний суд мав перед собою не менше як 65 справ за незаконну торговлю алькоголем, картограйство та розпусту.

ЦЕНЗУРА В РУМУНІЇ ІСТНУЄ ДАЛЬШЕ.

Український дневник „Час" подає відомість, що помимо оголошення декрету про знесення цензури вона провадиться дальше, головно в Бесарабії. На листах фіґурують дальше печатки „цензуровано", а в місцевости Базарджику цензурують навіть часописи.

НОВІ ПОКЛАДИ САЛІТРИ.

Близько міста Марієнталь (Південна Африка) викрито величезні поклади салітри. Аналіза показала, що ця салітра ліпшої якости ніж чілійська.

ПОБИТТЯ ПОСЛА ХРУЦЬКОГО В ПОЛЬСЬКОМУ СОЙМІ.

Дня 27. листопада п. р. заступник голови ББ Полякевич зневажив чинно в кулуарах польського сойму заступника голови українського клюбу посла Хруцького. Зневаження допустився Полякевич за те, що Хруцький в часі промови посла Целевича, який, покликуючися на заяву бувшого царського прислужника графа Уварова, що не вільно дражнити почування того польського покоління, яке брало участь у повстанні, вказував на те, що в Польщі навіть не поступають після вказівок того графа — зробив замітку в сторону Поляків „ви не доросли навіть до Уварова, а лише до жандармів".

Побиття Хруцького наробило богато шуму в пресі і в соймі. Голова українського клюбу з цього приводу зложив у соймі заяву, в якій запитує маршалка сойму, що він думає зробити, щоби забезпечити послам їх особисту безпеку. Львівський „Дзєннік Людови", згадавши про недавний напад посла Славека на посла Марека, пише, що „все це є висновком капральських методів і виявом та символом нинішньої польської дійсности. А ті капральські методи з кожним днем закріпляються".

З ПРИВОДУ СВЯТА ЛУЦЬКОЇ „ПРОСВІТИ".

Дня 18. листопада відбулося свято 10-роковин луцької „Просвіти". Свято це намагалися санаційні органи розреклямувати як манифестацію співжиття санації з Українцями й виправдати утиски супроти „Просвіт" на північно-українських землях. Також і ініціятори свята мали це на увазі, про що свідчать приняття та „чаї".

Селянські маси, що взяли участь у святі, надали одначе йому инший характер. Вони взяли участь у ньому, щоби доказати, що вміють шанувати свою культуру й не звертали уваги на угодові промови. Одиникові та регіональні посли відчули сейчас, що їхня поява на естраді викликала лишень дуже неприємну для них реакцію й тому цілком усунулися від участи в святі.

Ця постава селян переконала польських санаторів, що обіцянки регіоналістів-петлюрівців, повести народ неначе на шнурку за собою, були облудними й що український нарід не зменшив темпа боротьби за соціяльне й національне визволення. Про це свідчать замітки з приводу свята „Ілюстрованого Курієра Цодзенного", який прийшов до переконання, що свято пахло сепаратизмом, і що промови організаторів і инстрої мас — ріжняться.

ПОВІНЬ В ІТАЛІЇ

СНІГ І ДОЩ ПРИЧИНИЛИСЯ ДО ВЕЛИКОЇ ПОВЕНІ. РУХ ПОТЯГІВ ЗАТРИМАВСЯ.

РИМ (Італія), 3. січня. — Падаючі довший час дощі та великий сніг у горах спричинили небувалу повінь по всій Італії, а спеціяльно в долині Арно. Потяги між Фльоренцією та Больонією їдуть з великими запізненнями, бо їх затримують маси снігу, що зсукулися з гір.

Дорога між Римом і Остією також ушкоджена потоками води. Поблизу Фльоренції величезні маси снігу, що зсунулися з гір, завалили близчі шляхи.

НОВИЙ РІК ПО МАДЯРСЬКОМУ.

В ОДНОМУ БУДАПЕШТІ СОРОК ОСІБ ПОРАНЕНО Й ПОБИТО.

БУДАПЕШТ (Угорщина), 3. січня. — Зустріч цього Нового Року в Мадярщині була „найвеселійшою" від часу Світової Війни. В одному Будапешті двацять одного порізано й поколено ножами, а також чимало є ушкоджених у бійках.

Поліція говорить, що взагалі в Угорщині зустріч Нового Року пройшла не меньше буйно ніж у Будапешті.

БЕЗПРИТУЛЬНІ ДІТИ НА УКРАЇНІ.

БЕЗПРИТУЛЬНИХ ДІТЕЙ ПІДБИРАЮТЬ НА ВУЛИЦЯХ МІСТ. БАГАТО З НИХ ТІКАЄ З ДИТЯЧИХ БУДИНКІВ.

ХАРКІВ (Україна), 3. січня. — В минулому році було підібрано на вулицях міст України 9,000 безпритульних дітей. Більшість з них малі діти, але 150 мали шіснадцять і більше років віку. Багатьох з них вже нераз забирали з вулиць до діточих будинків, але вони все тікали. Один хлопець тікав із захоронки 69 разів на протязі 12 місяців.

БЕЗРОБІТНЕ ЖІНОЦТВО.

МОСКВА (СССР), 3. січня. — За останні два роки зареґістрована кількість безробітних женщин збільшилася на 80,000. Загальна скількість зареґістрованих безробітних женщин виносить тепер 600,000.

БОРОТЬБА З БЕЯМИ.

БОЛЬШЕВИКИ ВИСЛАЛИ 6 БЕЇВ З ТУРКЕСТАНУ В СИР ДАРІНСЬК.

СЕМИПАЛАТИНСЬК (Туркестан, СССР), 3. січня. — Большевики розпочали драстичні заходи, щоб остаточно знищити рештки великих земельних власників у центральній Азії. Магомедане багачі, „беї", увесь час іґнорують большевицькі зарядження.

Тепер большевики арештували шістьох таких багачів, сконфіскували їх землю та худобу, а самих вислали в далеку Сир Дарінську область.

НАГОРОДА ЗА СТАРАННЯ.

АМАНУЛАГ НАГОРОДЖУЄ СВОЇ ВІЙСКА ЗА ВГАМОВАННЯ ПОВСТАННЯ.

ПЕШАВАР, (Індія), 3. січня. — Афґанський деспот Аманулаг святкує перемогу над повстанцями в районі своєї столиці. Першим ділом Аманулаг викагородив вірні йому війска грішми в сумі двохмісячної платні, а також підвищив утримання кожному ґвардейцеви з 14 до 20 рупій у місяць.

Зогляду на великі морози в околицях Кабула стало неможливо переслідувати решту повстанців, що укрилися в горах. Лише в околицях Джалалабаду нема снігу. Там повстанці ще тримаються на полях поблизу міста.

ШТУЧНА БАВОВНА.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ НАД ПТАШИНИМИ ГНІЗДАМИ ПРИВЕЛИ ДО ВИКРИТТЯ ШТУЧНОЇ БАВОВНИ.

ЛОНДОН (Англія), 3. січня. — Спеціяльно збудовані пташині гнізда в Британській Ґіяні привели до відкриття рослини, з якої птахи беруть матерія на свої гнізда. Це звичайна дика рослина, зі стеблин якої птиці брали волокно на свої гнізда.

Спроби показали, що ця рослина може рости скрізь. Тепер в Англії, в провінціях Есекс і Сусекс, засіяна така площа землі, що дасть 3 або 4 міліони фунтів штучної бавовни.

Сподіваються, що коли спроби поведуться добре, то Англія зможе обійтися без американської бавовни.

АВТОНОМІЯ ІНДО-КИТАЮ.

ПЕРШИЙ РАЗ ФРАНЦУСЬКА КОЛЬОНІЯ ІНДО-КИТАЙ БУДЕ МАТИ ПАРЛЯМЕНТ НЕЗАЛЕЖНИЙ ВІД УРЯДУ.

ГАНОЙ, (Індо-Китай), 3. січня. — У французькій кольонії Індо-Китай тепер буде нове кольоніяльне правительство. Дотепер парлямент Індо-Китаю складався в переважній більшости з державних урядовців. Скількість представників від місцевого населення була дуже обмежена.

По новому закону, місцеве населення ліпше буде репрезентоване в правительстві Індо-Китаю. Це причиниться до більшого культурного та економічного розвитку всього краю.

КОМІТАДЖІ КИНУЛИ БОМБУ.

ЦАРІБРОД (Юґославія), 3. січня. — В помешкання окружної військової команди кинено бомбу, яка не вибухла. Того, хто кидав бомбу, не спіймали, але гадають, що це діло рук комітаджів.

ОГНЕМ ВИСЕЛЯВ З ХАТИ.

БЕРЛІН (Німеччина), 3. січня. — Біля Вісбадена фармер Штемлер спалив свою хату, щоб випроводити з неї мешканця, якого впроваджено туди в часи світової війни.

Власник хати й мешканець часто так сварилися поміж собою, що життя їх стало неможливим.

Тепер Штемлер вийшов з вязниці, де відбував кару за перехowання зброї. Гадаючи, що на нього зробив владі донос небажаний йому мешканець, він спалив свою хату. За це Штемлер знову попав у вязницю.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: „SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N

„ЗОЛОТИЙ РІК"

Так називають американські ґазети минувший рік.

Називають його так на тій основі, що ще ні один рік не приніс тільки пожертвовань на ріжні добродійні цілі, що той рік. Обчисляють, що за той рік в Злучених Державах зібрано на добродійні цілі 2 міліярди 330 міліонів 600 тисяч долярів. Є се о яких сто міліонів більше як в році 1927. Ось чому се „золотий рік".

Отсе є жертволюбивість справді великого народа. В тому він і великий, що коли нещастя впаде на людий, він не обмежується наріканнем та пустими фразами, але робить, ділає, дає жертви, помагає.

Отсе є розуміннє справдішної демократії. Колись царі й королі давали жертви. Нині часи демократії. Та в богато народів демократія думає тільки про свої права, а не про свої обовязки. Американський народ розуміє, що народне правлінія потягає за собою й обовязки, а одним з них обовязок жертвенности: народ мусить заступити колишніх царів і королів у жертвенности. Американський народ се розуміє й жертвує, по королівськи, і богато розумнійше, як колись жертвували царі.

Нема зрозуміння для обовязку жертвенности в деяких кругах нашого народа. Ще й досі не перевелися в нас люди, які жертвенність називають не інакше як жебраниною. Для них жертвенність се признака бідности. Бідности вони стидаються, але на бідність вони нічого не зараджують. Вони радять жертв не збирати, не „жебрати"; мовляв, не будуть „жебрати", то не буде видно, що ми маємо потреби, чого нам недостає. Всякому здорово думаючому, чоловікови відразу видно, що се політика струся, який на вид небезпеки заткнув голову в пісок і думає, що як він небезпеки не бачить, то вже небезпеки нема.

Сі засадничі противники жертвенности деколи вдають із себе прихильників жертвенности. Деколи вони бачуть, що через свою аґітацію проти „жебрання" вони не можуть доступити до народа. Тоді вони прибирають на себе плаксиві маски просячого о жертвенність і самі пробують „жебрати", відомо, тільки на те, щоби в сей спосіб підійти до народа.

Та навіть сею фалшивою жертвенностю вони показують вагу жертвенности. Навіть ся поза — се уступство здоровій засаді жертвенности.

Жертвенність се наслідок складного суспільного життя нових часів. Одні потреби заспокоюється примусовими драчами, податками. Другі заспокоюється добровільними жертвами людий, яким дані цілі дорогі. Хто признає якусь ціль дорогою, обовязаний на неї жертвувати. А кождий культурний чоловік певно признає якусь ціль святою.

Д-р В. Клодницький.

ПОВОЄННЕ ПОЛОЖЕННЯ

(До політичного положення в Европі).

I.

Минуле десятиліття викинуло на денне світло таку масу преважних подій, що нам треба над ними поважно призадуматись, їх проаналізувати та вкінці на підставі переведеної аналізи опредiлити політичне положення нашого українського народу.

Стараючись подати політичний огляд минулого десятиліття, нам треба підкреслити, що перших пять років після закінчення світової війни продовжалася кріза-руїна Европи. В 1918 році в осені головно на сході Европи спалахнули ще раз нові війни, які жевріли до половини 1920 року. Тут маємо на думці українсько-польську, українсько-російську, російсько-польську та турецько-„грецьку" — зглядно турецько-антантську війну. До тих воєн можна додати ще повстання в Мароко та ріжні заворушення, революції і страйки в середущій Европі.

Всі ті явища, а головно закріплення і поширення большевицьких ідей та розбудження розфанатизованого націоналізму давали право думати, що Европа не устоїться в рівновазі — а пірветься до нових кровавих боїв, які закінчаться цілковитою смертю Европи.

Зголоджена і сильно ослаблена Европа надавалася на те, щоб по ній сіяти большевицьку пропаґанду, яка виходила із Союза Радянських Републик. Большевики як слід зрозуміли слабке положення Европи і дійсно через повних 5 літ по закінченню світової війни цілою силою прямували до переворотів у західній Европі.

Через пять літ після війни Европа була цілковито стратила свою рівновагу — і фізичну і духову. Брак духової рівноваги слідний навіть у штуці, літературі та фільософії.

В мистецтві маємо напів божевільні, неестетичні твори футуристів — ріжні зикзаки, трикутники і кричачі гострі лінії та несмачну яскраву краску піктури. Футуризм бачимо і в літературі — нервово нашкіцована новеля та безцеремонна, безформна і беззмістова поезія, оспівуюча мілкі сюжети.

У фільософії бачимо занепад та пророцтва смерти в Европі в роді **„Der Untergang des Abendlandes"**, II. томи — O. Spengler-а.

В політичному житті Европа після війни була туже хворою. Ліґа Націй (себто ліґа держав) не мала ніякої сили. Ліґи ніхто не слухав. Кожна держава робила, що сама могла зробити.

Америка до Ліґи не пристала, Німеччина до Ліґи не могла приєтати, бо її антанта душила, а радянський союз не квапився брататись з ліґою бо думав, що наступить всесвітна революція.

Відокремлена від співпожиття в Европі, Німеччина рад-нерад заключує із радянським союзом договір в Рапальо, який опамятує загорілу антанту і гордовиту Америку. Рапальський договір в першій мірі економічно, а почасти й мілітарно, лучить Німеччину із Союзом і це затрівожує і розбиває антанту.

Велика антанта ослабає і позвалює хоч не хоч на утворення малої антанти (Польща, Чехія, Югославія і Румунія під протекторатом Франції!) Мала антанта скріпляє морально Францію. Економічно одначе руйнує її, бо мала антанта (годованець) фінансово за дорога для Франції. У Франції фінанси сходять на нінащо і наступає банкротство народнього господарства.

Франція, маючи в руках малу антанту, окупує часть німецької території — Рурщину, щоби тим робом видушити від Німеччини воєнне відшкодовання.

В наслідок окупації Рурщини в Німеччині спершу повстає констернація, після чого Німці консолідуються і зачинають всіми силами працювати, щоб не знидіти. Німецька індустрія у всіх галузях своїх заводить нову систему праці т. зв. тейльорівську систему, що специяльно вишколюється фабричного робітника, який працює з великою видатністю. Німецький фахово вишколений робітник, окрім того слабо платний, викидає на ринки масу продуктів, продуктів дуже добірних, які конкурують з анґлійськими — дорогими і гіршими продуктами. Вслід за цим анґлійська індустрія зачинає переживати крізу — застій. В Анґлії міліони робітників ідуть на страйки і в безробіття, яке ослаблює анґлійські фінанси.

Анґлія, оцінивши як слід політичний зріст Франції і занепад своєї індустрії, доглупується, що треба Німеччину пригорнути до західньої Европи і відтягнути від Радянського Союза. Анґлія інсценує лондонську конференцію і предкладає плян Доса в 1924 р. відносно сплати воєнного відшкодовання.

Плян Доса для Німеччини корисний! В 1925 р. в наслідок пляну Доса приходить Льокарно, себто договір замирення Німеччини.

II.

Мир — **„треба брататися з Німеччиною"** — в Льокарно зачинає нову добу минулого десятиліття. В 1926 р. Німеччина вступає до Ліґи Націй і тим надає „Лізі" нових сил і поваги.

Вступлення Німеччини до Ліґи Націй використовує антанта — в першу чергу Франція. Антанта, пригорнувши до Ліґи націй Німеччину, зачинає досить рішучо виступати проти большевицької пропаґанди в Европі. Перед у цьому веде Анґлія, яка зриває всякий звязок із Радянським Союзом.

Франція на економічному полі на протязі 1927 року кооперує з Німеччиною і тим робом в части оздоровляє свої державні фінанси.

Радянський Союз, потерпівши цілковиту невдачу на арені західної Европи, перекидає свою пропаґанду до Азії і тим робом дуже влучно шахує антанту — **в першій мірі Анґлію.** Большевики після невдач в західній Европі в політиці перестають бути талмудистами. Вони підсичують не лише пролетарсько-революційні відрухи — вони пособляють національно-революційним зривам Клич попирання всякої — навіть націоналістичної революції — серед большевиків видвигнув Бухарін.

III.

В 1927 р. Америка інсценує Вашингтонську Конференцію, якій Кулидж намагається довести як не до розоруження на морі, то бодай до припинення зброєнь на морі. Ця конференція (The Coolidge Naval Conference) мала звернене „вістря" проти великої Британії, яка після війни скорим темпом прямує до цілковитої гегемонії на морю. Анґлії сприяють політичні обставини на тому полі, бо бодай на якийсь час на морі в Европі забракло німецької фльоти. Анґлія через Ліґу Націй звела Кулиджеву конференцію на нінащо. Американська дипльоматія цілковито не дописала. Британська дипльоматія віднесла цілковито світлу побіду.

Нечина, заключивши Льокарненську угоду і вступивши до Ліґи Націй, видвигнула два свої постуляти на денне світло: 1) Німеччина домагається евакування окупованих французами територій і зафіксовання суми і реченців відносно відшкодовань-реперацій; 2) розумне висовування німецьких постулятів в европейській (радше сказати у світотій) політиці зробило чималий переворот. Німці, здобуваючи собі симпатії через свій такт і розум політичний, до певної міри поріжнили аліянтів. Британска і французька преса в минулому році аґітують за ревізією (подекуди за анульованням міжаліянтських боргів. Політичні міркування зосередоточуються довкола двох дебат: 1) одні дебати ведуться поміж Німеччиною і аліянтами в Европі і трактують висше згадані німецькі постуляти, при чому Німці дуже зручно висувають ще два нові побажання: а) справу злуки Австрії з Німеччиною і б) справу звороту німецьких кольоній. 2) Другі дебати світової ваги ведуться відносно міжаліянтських боргів — між аліянтами і Злученими Державами Америки.

IV.

Анґлія в своїй політиці держиться старих політичних метод і робить собі свій мілітарний союз. Вона предбачує війну в недалекій будучности. Анґлія це морська сила і на морю вона мусить домінувати, щоб удержати свої великанські домінії і кольонії. Великанські кольонії має рівнож і Америка. Між Анґлією і Америкою панує ривалізація й антаґонізм. Це розуміє Америка — світовий банкир. Америка, на жаль, не має дипльоматів! Це можна бачити від часів Вілсона. Невдача Америки сьогодня видна як на долоні. Анґлія знівечила висше згадану Кулиджеву конференцію і пакт Келоґа, яким Америка намагалась поставити війну поза законом — і в Европі сильно закріпила свою позицію.

Іменно Анґлія цеї осени заключила із Францією пакт, на основі якого обі держави поділилися впливами. Анґлія на морю застерегла собі свобідну руку, а Франція на европейському континенті добилась проводу.

В наслідок цього розділу роль політичне положення Німеччини може й погіршилось, бо мала антанта (годованці Франції) підносить голову і погаркує на Німеччину і Рад. Союз. Це одначе не лякає Німців — вони лявірують дуже зручно і добувають собі великі симпатії публичної опінії в Америці, яка певно стремітиме до того, щоб Німеччині дати більші кредити, а Рад. Союз визнати. На основі тих міркувань не трудно предвидіти, що в світовій політиці незабаром повстане нове уґруповання держав.

Нововибраний президент Америки показується небуденною величиною. Його поїздка по Полудневій Америці дасть Америці більшу силу, яка направить похибки американської дипльоматії.

Зясувавши в загальному нарисі політичне положення Европі, нам треба собі ясно сказати: Нам не вільно орієнтуватися ані на Францію, ані на Анґлію — нам треба орієнтуватись на власні сили і тут в Америці творити один народній фронт. Обєднані Українці в Америці, піддержуючи тісний звязок із старим краєм, зможуть повести успішну політичну акцію — прямуючи до зединення всіх територій в одну українську державу.

Влас Дорошевич.

СОВІСТЬ

Китайська казка.

Давно це трапилося.

Дуже давно.

Ще тоді, як не писалося ніяких літописів.

Траплялося й тоді, що люде робили дурниці, але тих дурниць ніхто не записував.

Тому, може, ми й вважаємо наших предків мудрими.

У ті далекі від нас часи й народилася на світ божий Совість.

Родилася вона в ночи, коли все думає.

Думає річка, виблискуючись під місячним світлом, мислить комиш, неначе завмерши, думає трава, небо...

Ось тому то тихо в природі.

В день все шумить та живе, а в ночи мовчить та думає.

Кожна лялечка думає, як їй розмалювати та розписати крильця метеликови.

Рослини видумують квіти, соловій пісні, а зірки майбутне.

Ось в таку ніч і народилася Совість.

З великими очима, як у нічних птахів.

Місячне світло помалювало їй обличча у блідий колір. А зорі запалили вогонь в глибині її очей.

І пішла Совість по світах.

Жилося їй напів добре, напів зле.

Жила, як сова.

У день ніхто з нею не хтів розмовляти.

Не до розмов у день.

Там будують, там рів копають...

А як підійде до кого, то він від неї як від чорта відхрещується.

— Не бачиш, що навкруги діється? Каміння тягнуть, дерево волочать, коні їздять. Тут треба дивитися, щоби самого не роздавили. Чи час з тобою розмовляти?

Зате в ночи вона йшла спокійно.

Вона заходила в багаті порцелянові доми та в комишові куріні.

Тихенько доторкалася до сплячого. Той прокидався, бачив в темноті її огненні очі й питав:

— Чого тобі?

— А ти що сьогодня робив? — тихесенько питалася Совість.

— Що робив? Здається, нічого.

— А ти подумай.

— Хіба оце...

Совість ішла вже далі, до другого, а людина, прокинувшись, не могла вже спати до світа, і все думала про те, що робила в день.

І багато, чого не чула людина в шумі дня, чула в тиші задуманої ночі.

І мало хто спав.

Напало на усіх безсоння.

Навіть багатіям ні лікарі, ні опіюм не могли пособити.

Сам мудрий Лі-Хан-Зу не знав ліків від безсоння.

У нього було більше грошей, землі, більше домів як у других людей.

Тому люде думали:

— Коли у нього всього більше ніж у всіх, значить у нього й розуму більше.

І кликали Лі-Хан-Зу премудрим.

Але й сам премудрий Лі-Хан-Зу ще більше других терпів від тяжкої хороби й не знав, що робити.

Навкруги всі в нього були задовжені й все життя тільки те й робили, що борги відробляли. Так мудро Лі-Хан-Зу зробив.

Як людина мудра, він все знав, що робити.

Коли він ловив злодія, то бив його так, щоб инчим охоту від того відбити.

І в день це виходило дуже мудро, бо инчі боялися.

В ночи-ж Лі-Хан-Зуві приходили инчі думки до голови.

— А чому вони крадуть? Бо їсти нема що. А чому їсти не ма що? Бо заробити ніколи: вони весь день тільки й роблять, що мені борг відробляють.

Так що мудрий Лі-Хан-Зу аж реготався.

— От це так! Виходить, мене обікрали, і я-ж неправий.

Сміявся, а заснути все таки не міг.

І до того його безсоння допровадило, що Лі-Хан-Зу, не дивлячись на всю свою мудрість, раз узяв тай оголосив:

— Верну я їм усі їх гроші, всі їх землі, всі їх доми.

Але родина його зняла страшний галас.

— Це з ним від безсоння. Від безсоння на мудру людину божевілля напало.

І лікарі підтвердили.

Пішов шум:

— Все „вона" винувата! Коли на премудрійшого з людей божевілля напало, — щож з нами буде?

Налякалися й богаті й бідні. Всі скаржаться:

— І мене вона мордує!

— І мене!

— І мене!

А бідняки наполохалися ще дужче.

— У нас усього менче, значить і розуму теж! Щож з нашими умоньками буде?

А богаті тоді:

— Бачите, як „вона" бідних людей страхає? Треба хоч нам за бідаків заступитися.

І всі стали думати, якби-то Совісти позбавитися. Але з ким не радилися, нічого видумати не могли.

В той час у Нанкині проживав А-Пу-О, такий мудрий і такий учений, що такого другого не було в цілому Китаю.

От і вирішили люди:

— У нього треба ради питати. Крім нього ніхто не поможе!

Зібрали послів, принесли дари й богато разів аж до землі поклонилися.

— Пособи від безсоння.

Вислухав А-Пу-О про народнє горе, подумав, усміхнувся й промовив:

— Пособити можна! Можна й так зробити, що „вона" й приходити не буде тай не матиме права.

Всі так і ущухли.

А-Пу-О знова усміхнувся і сказав:

— Давайте складати закони. Де там темній людині знати, що робити слід, а чого ні.

Ось і давайте напишемо на сувертках, що людина повинна робити, а чого ні! Мандарини вчити-муть закони на память, а решта хай приходять і питаються: можна, чи не можна? Нехай „вона" тоді прийде: „Що ти сьогодня робив?" — „А те, мовляв, що належиться! Що на сувертках написано". І всі спати-муть спокійно. Звичайно решта платити-ме мандаринови: не дурно-ж мандарини будуть собі мозок законами набивати.

Тут всі зраділи.

Мандарини, — бо все таки легче в книжних значках довбатися, ніж, наприклад, у землі.

А решта, — ліпше вже мандаринові заплатити та в день якусь хвилинку там поговорити, ніж ночами з „нею" розмовляти.

І зачали писати. Все, що людина може робити і чого ні. І написали.

А мудрого А-Пу-О зробили найбільшим мандарином.

І зачали люди жити дуже добре.

Навіть з лиця гладшати стали.

Виникне яка потреба у людини, зараз до мандарина:

— Добрий-день, премудрий! Розвертай-но суверток та диви: Що треба робити в такому ось випадку?

Або зчиниться спір — обидва йдуть до мандарина, обидва дари кладуть:

— Розвертай закони. Хто після них правий?

Тільки самі злидні, в яких не було чим заплатити мандаринові за раду, терпіли від безсоння.

А решта тільки Совість до них, вони й питалися:

— Чого ти від нас хочеш? Я після закона робив! Як в сувертках написано! Я не сам!

Перевертались й хропіли далі.

На що мудрець Лі-Хан-Зу, котрий найбільше терпів від безсоння, тепер тільки всміхався, коли до нього Совість завитає: — Здоровенька, красуне! Що скажеш?

— Тиж наче майно хтів вертати? — питалася Совість, глядячи на нього очима, в яких сіяли зорі.

— А маю я право? — реготавсь тихенько Лі-Хан-Зу, — а що в законах написано? Майно кожнього належить йому та його нащадкам. Якже я буду чуже майно розпускати, коли спадкоємці мої на те не годяться? Виходить, — або я злодій, коли вкраду у них, — або божевільний, бо в себе краду. В законіж сказано: „злодія й варята садовити на ланцюг". А тому дай мене спати, тай тобі раджу йти спати, а не вештатися!

Повертався спиною й спав солодко.

І скрізь, де-би не приходила Совість, чула одно й теж:

— А ми звідки знаємо? Як мандарини кажуть, то ми так і робимо. Йди тай питай у них. Ми — по закону.

Вона тоді до мандаринів.

Мандарини-ж регочуться.

— А закони нащо? Хіба-ж можна, щоби люди тебе слухали й за тобою робили? А як, бува, хто не зрозуміє тебе та перекрутить? А тут для кожного чорним по білому написано! Велика штука! Недурно А-Пу-О за свою видумку найбільшим мандарином став.

Тоді Совість пішла до самого А-Пу-О.

Доторкнулась його легенько і стала.

Прокинувсь А-Пу-О. Скочив на ноги:

— Як ти смієш в ночи, без дозволу в чужий дім являтися? Що в законі написано? „Хто явиться потайки в чужу хату, того злодієм вважати й запирати негайно в тюрму".

— Та я не красти до тебе прийшла, — відповіла Совість, — я — Совість.

— А по закону ти повія. Ясно сказано: „Коли жінка в ночи приходить до стороннього мужчини, — вважати її розпустною жінкою й садовити в тюрму". Значить ти повія, коли не злодійка!

— Яка я повія? — скрикнула Совість, — що ти?

— А так, ти, значить, і не повія і не злодійка, а просто не хочеш виконувати законів? В такім разі і на це закон є: „Хто не хоче підлягати законам, того вважати беззаконником і кидати в тюрму". Гей, люди! Закувати цю жінку в колодки, та посадити за ґрати на віки вічні, як повію, підозрілу за злодійство та пійману на непослусі законам.

Набили Совісти на руки колодки й заперли у вязницю.

З тої пори вона, звичайно, до нікого більше не являється й нікого не турбує.

Так, що навіть зовсім про неї забули.

Хіба іноді якийсь грубіян, невдоволений мандаринами, крикне:

— Совісти в вас нема.

Так йому зараз папірець перед очі покажуть, що Совість під колодкою сидить.

— Значить, є, коли ми її під колодкою тримаємо!

І грубіян замовкає: бачить, що дійсно вони праві.

І живуть люди з тої пори спокійненько, спокійненько.

З московського переклав

В. Чоколовський.

Осип Логин.

МИХАЙЛОВИ УГОРЧАКОВИ НА МОГИЛУ.

НІЯКІ ОДИ АНІ ПЕАНИ
НЕ ЗГОЯТЬ ТОЇ БОЛЮЧОЇ РАНИ,
ЯКУ ПОНЕСЛА ТВОЯ РОДИНА
І НАША ЛЮБА НЕНЬКА-ВКРАЇНА.

ЯК МУЖ ПРИМІРНИЙ І БАТЬКО ДІТЯМ,
ТИ НЕ ПОДАВСЯ В ЖИТТЮ СТРАХІТТЯМ.
БОРБА ЗА ДОЛЮ ТВОГО НАРОДА,
ЦЕ БУЛА ДРУГА ТВОЯ ПРИРОДА.

ТОЖ ТИХ СЛІВ ПАРУ ПРИЙМИ ВІД ДРУГА,
ЩОБ НЕ ЗАБУЛАСЬ ТВОЯ ЗАСЛУГА,
ЯКУ ПОКЛАВ ТИ СВОЇЙ РОДИНІ
І НАШІЙ СПІЛЬНІЙ НЕНЬЦІ-ВКРАЇНІ!

ВІЧНАЯ ПАМЯТЬ!

Джерзи Сити, Н. Дж., дня 1-го січня 1929.

НЕВІДЖАЛУВАНА ВТРАТА

(З приводу смерти Михайла Угорчака).

Зійшла зі світа перед часом небуденна людина — тип українського самоука, що власною тяжкою працею вибився на таке становище, як мало хто з наших людей. Його імя буде на довгі часи записане не лише в серцях його численних приятелів, але і в історії американської України.

Бл. п. Михайло Угорчак уродився в 1886 р. в місточку Тисмениця, пов. Товмач, Галичина. У 1906. р. прибув до Америки (до Ню Йорку) і зараз записався в члени У. Н. Союза, приступивши до тов. Тисмениця (бувшого 144 відділу У. Н. Союза) дня 17. листопада 1906 р. Згодом став членом тов. Просвіта в Ню Йорку та инших місцевих товариств і розпочав свою широку народну роботу, з якої був знаний не лише в метрополії Злучених Держав, але і в цілій її околиці. Будучи з природи поступовою людиною, він не міг погодитися з панюючою тоді в нас „парафіянщиною" і забажав створити якусь ширшу народну організацію, надихану живим, а не мертвецьким духом. Зібрав отже біля себе ввесь наш свідоміший елемент і з ним заложив тов. Гайдамаки, яке опісля стало центральною організацією, що мала свої окремі відділи по всій Америці. Назва сеї нової організації була добра, історична, і статут її був не злий, але доля понесла сю організацію не в той бік, куди хотів провадити її її-ж основатель, тому він був приневолений виректися свого власного плоду й обмежити свою діяльність для самого тільки У. Н. Союза, котрий якраз тоді почав був „еманципуватися".

Скільки всякого добра, для приватних одиниць і для загалу, спроможна зробити одна людина, се можуть оцінити тільки ті люде, які з Покійником працювали, або хоч приглядалися його роботі. А якими то ріжнородними таланами наділив був Всевишній Покійного. Знаменитий організатор, визначний бесідник, прекрасний режисер усяких театральних штук, удатний актор на сценічних дошках, добрий характеризатор дівєих осіб, гарний хоральний співак і — як показалося пізніше — першої кляси бізнесмен.

Із звичайного „кушніра" (такий фах подав Покійний у своїй Союзовій деклярації), з елементарною сільською освітою, пнявся він з одного щебля на другий, підносився в неімовірно скорім часі вище й вище і в протягу кількох літ став аптикарем, з титулом магістра фармації. Чи ви собі, читачу, уявляєте, скільки то треба було труду, щоб з такого — можна сказати — неграмотного селюха стати аптикарем, і то не буденним аптикарем?!

Був в У. Н. Союзі головним рекордовим секретарем, працював тяжко цілими днями, вів з місцевими Союзовими урядниками, а то і з поодинокими членами, дуже широку переписку, на всі боки і всіми можливими способами (а він умів їх видумувати!) приєднував нових членів до своєї улюбленої організації, — а цілими ночами сидів дома при столі і вчився, вчився, вчився. Його знакомі не могли второпати, як одна людина спроможна подолити таку навальну працю.

Як Покійник опікувався своєю ближчою й дальшою родиною, як словом, ділом, а нераз і власним грошем помагав своїм численним приятелям, знакомим, а то і зовсім чужим людям — про се знають добре всі нюйорські, джерзисітські й околичні Українці.

Коли ми в наголовку сеї сумної статі написали „невіджалувана втрата", то се не пусті слова. Гірко жалує за бл. п. Михайлом уся його численна родина; жалують за своїм містопредсідателем усі члени У. Н. Союза; жалують за ним усі прихильники Сиротинця-Захисту У. Н. Союза, для якого він три роки зовсім безплатно дуже щиро трудився; жалуватимуть (коли довідаються про його смерть) тисменицькі Українці, бо заходами Покійника, при підмозі инших Тисменичан в Америці, побудовано в Тисмениці величавий Народний Дім, який є окрасою цілого прикарпатського Підгіря; жалують за своїм примірним членом численні товариства і клюби, до яких він належав (місцева льожа організації „Елкс" зложила при його домовині величезну китицю живих рож і відправила при Покійнім прекрасну церемонію); жалують за своїм нелицемірним другом сотки ближчих і дальших приятелів; жалують свої і чужі, бо зійшла зі світа людина ясного й чистого характеру, взірцевий батько і громадянин, примірний патріот, великий народолюбець та чоловіколюбець. Видимим знаком сеї невгасимої любови до бл. п. Михайла — цілі гори живих квітів при його домовині та сумні, заплакані обличчя тих, що прийшли поглянути на нього востанне. А зійшлися до дому жалоби люде з широких просторів Америки, а навіть з далекої Канади.

Покійний осиротив свою щиру подругу та помічницю в його широкій і ріжнородній праці — Емілію з дому Мельник, і троє дітей: Йосифа, Ольгу й Омеляна.

Земля Тобі пером, Великий наш Земляче, і вічна память!

ЗАРОБОК САСКАЧЕВАНУ НА ЛІКЕРАХ.

Урядова лікерова рада в Саскачевані продала за рік, що скінчився 31 березня 1928, лікерів на суму $11,708,000. З того було пива на суму 5 міліонів долярів. Чистий зиск з сеї торговлі за рік був $2,443,890.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Протестаційне Віче.

Про кроваве листопадове свято у Львові згадували бесідники на відбувшімся листопадовім святі, однак люди хотіли почути більше про таку неймовірну річ, щоби „браця-рицержи" аж мстились на українських інституціях. Тому, як вічевий комітет видав заклик до громадян на віче 2. грудня 1928 р., то простора гали У. Н. Дому заповнилась вщерть.

Віче отворив і провадив д. Василь Левчик, предс. У. Н. Дому, а секретарював д. Яків Красновський.

Перший промовляв д. Омелян Ревюк. В годинній бесіді перейшов наші змагання до волі від давніших часів, розкриваючи всякі способи, якими Поляки старались знищити наш нарід. Дальше розповів про змагання нашого народу підчас світової війни, а відтак про нерівну боротьбу 1918-19 р. Ся боротьба є героїчна не лишень тим, що ми взялися добувати волю хочби ціною свого життя, але й тим, що наш народ пішов до війни за свободу непідготований, що він рішився на боротьбу на життя й смерть, хоча великої надії на побіду він мати не міг. Тільки чудо могло дати йому побіду. Чуда не було, і наш народ опинився знова в неволі в чужих ворогів. І тепер вороги почивали нас далі ломати, щоби на будуче не повстали проти гнету, але лишилися во віки в неволі послушними рабами. Тому треба дивитися, як то наші вороги піддержують усякого, що піддержує в нас зневіру в власні сили. Як ворог піддержує всякого, що нам говорить про нашу вину, про вину наших генералів або офіцирів, або ворожнечу народних мас до визвольної боротьби. Ворогови треба, щоби ми шукали вини на комусь та старалися вилляти свою лють на котромусь з наших борців за визволення. В сей спосіб ущіплюється в народі недовіря в власні сили та відбирається охоту виступати ще раз за свої права до самостійного існовання. Але український народ, що далі, то краще розуміє сю тактику наших ворогів, і займається тепер щораз більше не сварками, а ділами, які скріплюють його силу в боротьбі проти ворожої навали.

Другий бесідник д. В. Кедровський розказав про страшний удар диких Татар під проводом Джингіс хана на українській землі. Тоді, як описує історія, здавалось, що вся Европа пропаде. Україна впала жертвою дикунів, одначе Европу спасла. Такі самі напади переносила Україна від пів-диких Москвинів. Це саме прийшлося переживати Україні від дикунської чорної Денікінської а відтак Врангелевої зброї з одної сторони, а від пів-дикої червоної большевицької голоти з другої сторони. Де розходиться о знищення Українців, там у Москалів ріжниць нема. Не вина князів чи гетьманів, що та держава не вдержалась, а нещасне положення України, окруженої дикунами.

Попри всі наші невдачі були в нас і світлі хвилини. Була своя держава могуча, з якою числився світ, і буде вона знов. Був у нас Хмельницький, Дорошенко і Мазепа. Сей послідний, коли злучився з Шведами против Петра Ката і програв боротьбу — то кат Петро наказав, щоби по всіх церквах проголосили: „Анатема Мазепа. Анатема Мазепа, Анатема Мазепа, а народ український в глибині серця крив свою пошану і шептав: слава Мазепі.

Міліони боролись і впали. Москалі, Ляхи, Румуни кричать проч і проклятте Україні — а маси української кличуть: честь і слава погибшим, честь борцям! Тому, коли в десятьлітя помимо поліції, жандармів і війська Українці у Львові і в инших містах пішли походами, щоб віддати честь героям, то очевидно, що Польща скаже, бо бачить, що за десять літ не тільки, що не вспіла вибити самостійницької думки в українських масах, а противно, сі маси ждуть відповідної хвилі, коли скажуть своє слово з крісів і гармат, бо тільки тоді Україна буда сильна, як була у боротьбі.

Третим бесідником був о. М. Кінаш. Він пригадав присутним ту хвилю, що коли Аліянти видали свій вирок, яким влучили великі простори українських земель до Польщі, то на Свято-юрській горі зібрались десятки тисяч Українців, а Юліян Романчук провів присягу, що не зрікаємось своєї самостійности, а боротись будемо аж до повної побіди. Коли тепер вороги нищать наші інституції, то нам треба зібратися для побіди. Коли ворог нищить наше богацтво, відбудуймо його нашому народови. Зберім жертву на українські інституції, що потерпіли через ляцькі погроми.

По зборці виступив вдруге Омелян Ревюк та порадив зібраним вислати до департаменту стейту резолюцію з протестом. Бесідник виразно заявив, що резолюція нам свободи не дасть, ні не заставить американського уряду інтервеніювати в нашій справі. Всеж таки така телеграма робить нам ту прислугу, що ми даємо розголос українській справі, піддержуємо інтерес до української справи серед американського громадянства й уряду. Такі протести облекшують нашу пропаганду в американській пресі, і про елизабетське віче місцева преса певно скорше напише, коли на ньому буде виголошений такий протест та американський уряд буде про протест повідомлений.

Коли відчитано резолюцію, зривається один „товариш", як казали, комуніст з Ню Йорку, з просьбою о дозволення йому поставити запит. Коли одержав слово, він замісць ставити запит, виголосив промову, в котрій став говорити, що телеграми до Вашингтону не треба слати, а треба вислати протест до робітництва цілого світа. Уряд у Вашингтоні, говорив комуніст, кине телеграму в кіш, а робітники світа ту телеграму прочитають щось у тій справі зроблять. Скінчивши сю думку, комуністичний бесідник почав її знова, і так повторяв ту саму думку, поки публика не знетерпеливилася та стала домагатися від президії припинення балачки. Президія вважала за відповідне дати й сьому бесідникови виговоритися та заповіла, що він дістане відповідь. На се комуніст промову скінчив, а коли хор заспівав „Не пора Ляхови й Москалеви служить", то він і ще кілька його прихильників покинули салю.

Прийшлося тоді головному бесідникови, д. Омелянови Ревюкови давати відповідь у його непристойности. Він ще раз пояснив, чому посилається телеграму до Вашингтону, хоча американський уряд певно не буде інтервеніювати за українським народом у Польщі. Висилати телеграму до робітництва світа неможливо. Робітництво світа адреси не має. Робітництво світа могло довідатися з газет про ляцькі знущання, і могло щось у тій справі зробити. Та воно в тій справі нічого не зробило. Робітники примірм могли прийти на елизабетське віче запротестувати разом з українськими робітниками проти ляцьких знущань, але чужі робітники не прийшли. Хто говорить про потребу висилання протестів на руки робітників світа, най наперед піде перед московських робітників та запротестує проти тих знущань, які московські робітники роблять над українськими робітниками. Най він піде перед польських робітників та запротестує проти ляцьких знущань. Балачки про любов робітників світа до українських робітників се байка, яка не має ніякої опори в фактах щоденного життя. Колиб се була правда, то проти ляцьких погромів у Львові перші запротестувалиби польські робітники. Сього нема. Колиб закликати польських робітників на віче в справі погромів у Львові, то польські робітники перші похвалилиби польську поліцію й військо за нищенне українських інституцій у Львові. Покладанне надій на московських або ляцьких робітників як на будучих помічників для нашої визвольної боротьби, се теж одна з тих штучок, якими вороги пробують приспати наш рух за повне визволення нашого народа. Всякий, хто ширить таку орієнтацію, ширить орієнтацію на чужі сили, які в рішучу хвилю за нашу свободу не стануть, а тільки за наше поневолення.

Предс. В. Левчик подякував бесідникам за гарні і річеві бесіди і візвав присутних до жертв. Жертви зложили слідуючі: В. Левчик 10 дол.; по 5 дол.: о. М. Кінаш, Р. Слободян, С. Ядловський, М. Матлага, Ол. Балніцький; М. Сухорський 4 дол.; по 3 дол.: А. Поливчак, К. Качуряк, П. Бучий; по 2 дол.: М. Угорчак, П. Пітула, П. Борис, А. Рейтар, В. Кардаш, П. Циктор, П. Чечель, С. Грабар, І. Гелена, Ю. Отаманчук, Гр. Герета, В. Грега, В. Мазурик, В. Зелінка, Й. Бурбеляк, М. Гринишак, Ол. Світлик; по 1 дол.: Н. Безкоровайний, Т. Поливка, Славця Кінаш, С. Кобаль, М. Бобей, С. Лабунський, П. Сташко, Т. Горинь, Я. Красновський, П. Довжицький, С. Задорецький, С. Пограничний, О. Курило, С. Лещук, А. Семен, І. Воробель, О. Пасічник, О. Нагірний, І. Кіценюк, Б. Кінаш, Т. Кучмида, Т. Луняк, І. Пілат, М. Могила, І. Чечель, С. Могила, Агафія Гондович, Євдокія Кардаш, М. Олекса, А. Світлик, С. Шийка, М. Генега, Т. Чечель, Гр. Кардаш, Ю. Гвіздь, К. Пілат, Ст. Генега, П. Крохмаль; Анна Рудніцька 50 цнт.

Всіх грошей зложено $131.50. По відтягненню коштів віча в сумі $31.50 — суму $100.00 вислано на призначену вічем ціль через Обєднанне.

Секретар віча.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Тов. Жеребецька Любов, від. 144, подає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам і членкиням, що місячні збори і продовження річних зборів відбудуться в суботу, 5. січня, в год. 8-ій вечер, в гали У. Н. Дому, 217 Іст 6-та ул. Проситься всіх прибути на сі збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Не явившійся члени заплатять 50 ц., а урядник 1 дол. Уряд на 1929 рік зістав вибраний: Мих. Ямка, предс.; Вас. Цільник, заст.; Гр. Левицький, кас.; Ол. Олексів, заст.; Дм. Чайка, фін. секр.; Петро Чорній, заст.; Мих. Жуковський, рек. секр.; Ів. Солтис, заст.; Ст. Шевців, Вас. Фурик і Дм. Федун, контр. книжок; Павло Пула, Петро Мазурчак і Йосиф Соловський, контр. хорих; Дм. Федун і Вас. Цільник, тростісі. — Дмитро Чайка, секр.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсим повідомляється всіх ЧЛЕНІВ УКР. ГР.-КАТОЛ. ПАРОХІЇ СВ. АП. ПЕТРА І ПАВЛА в WILKES BARRE, PA., що

РІЧНИЙ МІТІНГ

відбудеться

В НЕДІЛЮ, 6. СІЧНЯ 1929 Р.
В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛИ
ЗАРАЗ ПО СЛУЖБІ БОЖІЙ.

Проситься всіх членів прийти на сей мітінг, на котрім будуть рішатись важні справи. 1-3

ЗА УРЯД УКР. ГР.-КАТОЛ. ПАРОХІЇ СВ. АП. ПЕТРА І ПАВЛА WILKES BARRE, PA.
Семен Шопяк, пр.; Гр. Русенко, кас.; Іван Барнас, писар.

В НЕПРОХОДИМИХ ЛІСАХ КРИЛАСЯ ДОМІВКА КИТАЙСЬКИХ ПІРАТІВ.

Китайські морські розбійники, користаючи з безрадности влади, роззухвалилися до цього степеня, що нападали навіть на найбільші торговельні судна, грабили подорожних і брали заложників.

Щоб запобігти раз на все злочинним нападам, шангайська влада при допомозі англійських торпедовців, перешукала й перетрясла ціле побережжя провінції Факіян. Завдяки цьому вдалося на цьому острові відкрити справжню твердиню піратів.

Це укріплений замок серед неприступних лісів. В замку находилося 100 мешканць і підземелля, де вязнено й тортуровано вязнів. Стіни кімнат покриті плямами з крови, а знаряддя тортур носили сліди частого вжитку.

Замок треба було добувати силою. Завзята боротьба тревала довго. По здобуттю замку спасителі переглянули передовсім підземелля. Найдено там 40 бранців, узятих до неволі підчас нападу на китайське судно „Лі-пей". Всі вони були прикуті тяжкими кайданами до стіни.

Бранці зізнали, що підчас їхнього побуту в тюрмі, впротягом одного місяця, розбійники приправадили біля тисячки людей. Багато з них вбито і закопано в землю.

Ватажок піратів з 36-ома розбійниками дістався в руки влади. Прочі втікли, пірвавши горстку бранців.

Гдеякі Остороги

Делікатне горло, в зниценних майже обставинах, нахил до кашлю і перестуди, се є деякі остороги, що ваша сила відпорности ослаблена.

SCOTT'S EMULSION

становить в собі здоровля будуючі середники, котрі помагають у відбудові відпорної сили. Рибячий олій є також приємним до вживання. Будуйте вашу відпорну силу легко справним SCOTT'S EMULSION.

Scott & Bowne, Bloomfield, N. J. 28-16

ПОЗІР! — УКРАЇНЦІ В ШІКАГО, ІЛЛ!

ДО ВІДОМА

Отсим повідомляється членів і прихильників Нар. Дем. Січи ім. КИРИЛА ТРИЛЬОВСЬКОГО, що льокаль сеї Січи на далі остає в гали над ОКЛЕЙ ТЕАТРОМ, 2332 W. CHICAGO AVE. МІСЯЧНІ ЗБОРИ відбуваються кождої послідної суботи в місяці, в годині 8-мій вечером. По Новім Році знов розпічнуться ВПРАВИ, СПІВИ І ДІТОЧІ КУРСИ.

В СУБОТУ, ДНЯ 26. СІЧНЯ 1929 будуть РІЧНІ ЗБОРИ, де буде вибір старшини і ухвала статута. 3,7

ЧЕРЕЗ 2 МІСЯЦІ: січень і лютий, членів приймається без ВСТУПНОГО.

С. МУСІЙЧУК, кошовий; І. ЛЕСЬКО, секр. рек.; Д. ОСТРОВСЬКИЙ, осавул; І. СКУЛЬСЬКИЙ, секр. фін.; М. ЛЕСЬКІВ, касієр.

УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ В БРОНКС ЖЕЛАЮ ВЕСЕЛИХ СВЯТ

І ПОВІДОМЛЯЮ, що так само, як минувшого року, так і сього, поручаю НА СВЯТА ШИНКИ свіжі і вуджені, КОВБАСИ краяні, сікані вуджені і свіжі, ріжнородні САЛЬЦЕСОНИ, КИШКИ з гречаних круп, рижу, крови і смачних начинок, всьо власноручний краєвий виріб, як рівнож всякого рода свіже мясо (мороженого не тримаю). На Свята ціна на кождім фунті о 3 центи дешевша ніж в Ню Йорку. Длятого виплатиться приїхати не тільки з Ню Йорку, але і з дальших околиць собвеями до SIMPSON ST., а в Бронкс трансфер на всіх стріткарах під ч.: 2-3

949 EAST 167 STREET, BRONX, N. Y.

або замовляти телефоном: DAYTON 4571

Т. ДІДОХА.

УКРАЇНСЬКА МАСАРНЯ

Маємо на складі свіже свинське мясо (JERSEY PORK), свого виробу шинки, ковбаси свіжі і вуджені по умірковании ціні. Дякуємо за дотеперішнє поперття з закликом:

„СВІЙ ДО СВОГО"! 3-5

ВАСИЛЬ ЖУК

250 — 1ST AVENUE, межи 14 і 15 ул., NEW YORK CITY.

Українська ФІНАНСОВА ІНСТИТУЦІЯ

ЗАІНКОРПОРОВАНИЙ ПРАВОМ СТЕЙТОВИМ.

Ukrainian Finance & Investment Corp. of Newark, N. J.

Випожичає гроші на 1, 2 і 3 морґечі

ПРОДАЄМО ШЕРИ:

PREFERRED ШЕР $25.00
COMMON „ $20.00

Українці! Хочете помочі, голосіться до нас, а ми Вам поможемо.

По всякі інформації голосіться до котрогобудь з трох урядників на низше подану адресу:

І. ЛИСАК, предсідатель, 163 Myrtle Ave., Irvington, N. J.

М. БРУДЕР, секр., 17 Market Str., Newark, N. J. — Т. КАСЬКІВ, касієр, 600 High Str., Newark, N. J.

ЛЕМКІВСЬКІ КРАСУНІ, ЩО СПІВАЛИ НА РЕКОРДИ.

НОВІ ЛЕМКІВСЬКІ-УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ

OKEH-ODEON

15570 (Думка про старий край, (Любовниця Петра.
15571 (Бучацька коломийка, (Ануся, полька.
15087 (Лемківське весілля, Ч 3—4 (Шкимба.
81001 (Отче наш, (Блажен муж, хор.
15081 (Гора, гора Буковина, (Чие то полечко.
15083 (Ой верше мій, верше, (За горами, за лісами.
15584 (Карпато-руський вальс (Пива-вина, полька.
15085 (Весела, польак, (Кунковянка, полька.
15081 (Пой, ласточка, пой, (Вернись в Соренто.
15080 (Козачя Песня, (Двенаддать розбойников.
15079 (Лимковское весіля, ч. 1 і 2 (Ст. Шкимба, муз. П. Дудри

Хто бере від нас лемківські рекорди, даємо слова даром.

НОВІ РЕКОРДИ ОКЕЙ КОМПАНІЇ,

відспівані І. Давиденком і В. Барчанівною. Всі рекорди по 75 цнт.

15569 (Сміх. — І. Давиденко, тенор. (Наша коломийка. — Музика (з Дністра.
15568 (Вкраїно мати, кат сконав, хор (Який то вітер шумно грае, хор
15567 (Український танець (шумка). (Дідова полька, муз. з Дністра
15566 (Не журись, полька, (На горах Манджурії, вальс, (Л. Субота, гармонія.
15565 (Колись, дівчино мила, пісня, (Ірчик, пісня — Ст. Боднарчук
15564 (Чудасія, (Човник.
15562 (Козак відїзджае, (З Америки до краю.
15558 (Галичанка, (Ой піду.
15555 (Сміло, брати, (Ой зза гори чорна хмара
15556 (Шкільне кохання, (Дуб на дуба похилився.
15554 (В краю та в Америці, (Любов. — І. Давиденко, тенор
15552 (Тай орав мужик, (Який чорт мені надав.
15546 (Кохання, дует: Д. Стеценко (І. Давиденко. (Дві жінки, гумористична пісня
15542 (Гей, видно село, (О, Україно. М. Зазуляк, баритон.
15541 (Колиб мені, Господи, (Карі очи. — Марія Машир.
15537 (Ой, не спиться, не лежиться, (Ой, гиля білі гуси. М. Зазуляк
15533 (Тропак, (Червона Калина.
15532 (Зелена рута, жовтий цвіт, (Пропала надія. Мих. Зазуляк
15535 (Ой я собі козак лепкий, козак (А я тое дівча люблю, коломийка Гуцулка.
15534 (Ой чомуж ти не такий, козак (Як зачую коломийку, коломийка.
15544 Українська коломийка, (На зеленій траві, полька — Л. Субота.

Висилаемо рекорди до Галичини. Самі оплачуємо пересилку, цло на половину. Хто має богато старих рекордів, а хотівби виміняти, хай пише до нас по інформації.

Маємо голки до рекордів, що грають два рази голосніше. Ціна 15 цнт

Отворено в нас кождого дня і в неділі до 10. вечером. Хто приїздить до Ню Йорку, просимо вступити до нас. В нас все повно людей в сторі, краян найдеться.

За всіми рекордами, рольками і голками пишіть: 214-

SURMA BOOK & MUSIC STORE.

103 AVENUE A, NEW YORK, N. Y

між 6. & 7. улицею.

Отворено від 8. рано до 10. вечером

СТІННІ КАЛЕНДАРІ на 1929 р. 5 найновіших стінних календарів з святами на кождий день за $1

Оден календар 30 ц.

Ілюстрований катальог висилається на бажання. KULYNITCH Ptg. CO., 418 E. 9th St., NEW YORK, N. Y.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Звіт Комітету будови дому читальні „Просвіти" села Коцурова.

Дорогі Родимці!

В 1925 році вибрано будівельний Комітет в селі Коцурові, повіт Бібрка, котрий мав приступити до будови дому читальні Просвіти. Сей Комітет винайшов будівничого, котрий виробив плян і після пляну обрахував, що будова такого дому буде коштувати около 2,000 дол.

По нараді Комітету прийшли до заключення, що селяне Коцурова не в силі самі зібрати такої великої суми, щоби могли збудувати дім Просвіти.

Тому сей Комітет рішив звернутись до Америки до своїх односельчан з просьбою, щоби ті по можности зібрали трохи грошей і помогли збудувати читальню.

Отож сей Комітет віднісся листовно з просьбою на адресу Микити Ґули і Миколи Штиги в Ню Йорку.

Отже сі два товариші сформували тимчасовий комітет з 5 людей, котрий занявся збіркою.

Однак збірка не йшла з успіхом. Тому сей комітет рішив скликати загальні збори односельчан. Збори відбулися дня 12. січня 1927 року.

На них вибрано постійний комітет з 10 людий і припоручено йому перевести збірку. Крім збірок серед односельчан, комітет улаштував декілька підприємств, з котрих зібрано кількасот долярів. Жертвували: Микита Ґула 50 дол.; М. Литвин 45 дол.; М. Штиґа 30 дол.; по 25 дол.; І. Лесів; М. Ґула, А. Ґула, М. Штиґа, М. Федчишин, О. Федчишин, М. Парсон (Прийма); по 20 дол.: Т. Багрій, М. Ґула (гор.), бувше тов. ім. Т. Шевченка в Фол Рівер, Масс., М. Дацко; Л. Ворона 17 дол.; по 15 дол. Стефан Я. Мируш, К. Опеля, Д. Лущ, Ад. Ґула; М. Опеля 13 дол.; Я. Дата 12 дол.; Й. Засадний 12 д.; по 10 дол.: Д. Ґула, М. Мілявський, О. Ґула, К. Ропанчук, С. Савіцький, І. Марущак, Д. Ґула, М. Лущ, І. Савіцький, С. Опеля, Й. Опеля, М. Олексів, М. Ворона, Гр. Опеля; С. Бойко 8 дол.; М. Ґула (Сидор) 7 дол.; П. Ґула 7 дол.; М. Федчишин 6 дол.; по 5 д.: Я. Кицора, І. Зборовський, М. Баляс, К. Паронька, І. Бурий, Е. Кіт, К. Федін, Е. Клюба, О. Стехнович, Г. Ґалецький, І. Кіт, Й. Ґула, І. Бойко, А. Савіцька, А. Цвігун, А. Ганс, М. Біб, К. Ґула, Ю. Штиґа; по 2 дол.: М. Ґула (Максимів), І. Ґула, А. Пилипишин; по 1 д.: І. Сидор, В. Похмурський, Й. Ґула; Ю. Кафтан 4 д.; дрібна збірка 28 дол. 76 цнт.; з ліст прийшло 42 дол. 80 цнт.; з коляди 66 дол.; з підприємств 434 дол. 52 цнт. — Разом це робить $1,342.08. З того вислано: до будівельного комітету в Коцурові $1,260. Оплата за пересилку $19.60 цнт. Оплата за галю на збори $20. Розходи місцевого комітету на печатку, книжки й кореспонденцію $14.07. Це разом робить $1,313.67.

Остає готівки $28.41.

Комітет зібрав і вислав поважну суму і здавалосяб, що вже моглоб вистарчити, однак, як показується, будова буде коштувати більше, як було обраховано після пляну.

Читальня вже побудована, як нам комітет доносить. Однак комітет звертається до нас з просьбою, щоб ми ще, о скільки наших сил, могли зібрати около 500 дол. на викінчення будови.

Селяне наші зложили між собою кількасот долярів і помагали безплатно при роботі.

Однак ми знаємо обставини галицького селянина, тому мусимо старатися, щоби цю суму тут між собою зібрати і вислати.

Бо бувби сором для нас, щоби ми позволили на це, щоби читальня остала нескінчена.

Не жалійте ще по кілька долярів, нехай дім Просвіти в селі Коцурові буде скінчений на потіху нашим громадянам, як також і нам, а на смуток ворогам.

Жертви просимо слати на руки Микити Ґули на адресу: 156 First Ave., New York City, або прямо до Коцурова на руки Гринька Огоновського.

За Комітет:

Д. Багрій, голова;
Ізидор Лесів, писар.

——o——

СКРЕНТОН, ПА.

Фінансовий звіт з Листопадового Свята.

На руки підписаного як касієра Листопадового Свята зложили свої жертви на будову дому для інвалідів у Львові слідуючі: по $1.00: О. Бусович, Ів. Лаврів, О. Терпливець, Т. Чопрун, Ст. Клемонс, А. Зіняк; по 50 ц.: М. Гайдук, М. Федорів, Ст. Михнич. Разом $7.50.

Попередно оголошено в „Свободі" $115.

То загального приходу було 122 доляри і 50 центів.

Загальний розхід з Листопадового Свята виносив $45.60.

До краю вислано через Обєднанне на будову Дому Інвалідів у Львові $77.00.

Теодор Сенчук.

——o——

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Заручини, яких мало.

Попри загальні народні та орґанізаційні свята, на які сходиться громадянство, маємо також і родинні свята. Чимало в нас заручин, весіль та хрестин або іменин. І чого то не настараються господарі, щоби тільки вдоволити своїх гостей, щоби остала добра память про забаву. Та чи поправді остає така память? Можна сказати щиро, що так. Але тільки в такім случаю, коли попри особисте вдоволене господарі й гості памятають рівнож і про другі громадянські справи, про наші інституції тут і в рідним краю.

Послідними часами завівся дуже гарний звичай, що при всяких нагодах збирається жертви і ділами доказується нашу культурність і благородність і нашу любов до всего, що гарне і поперти гідне. Такою примірна забава відбулась 25-го грудня в домі -тва Левчиків. Загально звісний гром. Михайло Фецула з Картерет, Н. Дж., заручився з ция з п-ною Марією Левчик, дочкою п. Василя Левчика, головного касієра У. Н. Союза.

При суто заставленім столі пішла гутірка про минувшину, рідний край, та стародавні звичаї. Принаґідні бесіди виголосили Впр. о. М. Кінаш, Р. Слободян і С. Ядловський.

При кінці без жадних закликів, заручені перші зголосились з жертвами на революційну боротьбу з наїздниками. По пять долярів зложили: Василь Левчик, Михайло Фецула, Марія Левчик; по 1 дол.: Анна Левчик, Іван Левчик, о. М. Кінаш, А. Горохівський, А. Маційовська, П. Маційовський, Мих. Головчук, Ольга Головчук, М. Кірс, Марія Ядловська, Семен Ядловський, І. Жарський, Т. Федош, А. Поливчак, Й. Ґінда, Анна Слободян, Р. Слободян; П. Гавраняк 50 цнт. — Разом $32.50, які то гроші вислано на У. В. О. через Обєднанне.

Р. С.

ЯК ПОЗБУЛАСЯ РЕВМАТИЗМУ.

Знаючи з переконання тяжкі терпіння ревматизму пані І. Е. Горст, 204 Davis Ave., 66-G, Bloomington, Ill., є так вдячна за се вилічене з него, що хоче сказати всім терплячим як позбутися його звичайною методою в дома.

Пані Горст нічого не продає. Лишень витніть сю оповістку і зашліть її до неї з Вашою адресою, а вона радо вишле сю цінну інформацію Вам цілком даром. Пишіть до неї сейчас поки не забудете. 208—

ПОЗІР! ШТОРНИКИ! ПОЗІР!

Щотільки отрималисьмо з краю

БРИНДЗЮ

Ціна 5 кільо $5.25; до шторів 20% опусту.

При замовленню треба посилати $2 завдаток, або цілу суму. 279—

GEO. MYCHUDA

1525 Newport Ave., Northampton, Pa.

НЕ ЗАБУДЬТЕ КУПИТИ СОБІ НА СВЯТА

УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ

КОМПАНІЇ OKEH-ODEON

15557 (Ой я козак, коломийка (Швидше, швидше, полька Укр. орхестра П. Замученка.
15561 (В лекиі полька (Коло млину, коломийка Укр. орхестра П. Замученка.
15552 (Який чорт мені надав (Тай орав мужик, Гумористична пісня, А. П. Рогальский, барітон.
15555 (Сміло, брати, (Ой зза гори чорна хмара, Хор ім. Леонтовича.
15556 (Шкільне кохання, (Дуб на дуба похилився, Дует Д. Стеценко і І. Давиденко.
15563 (На Ганчаровці, укр. полька (Коломийка, Грае Суровяк і його селянська орхестра.
15532 (Зеленая рута, жовтий цвіт, (Пропала надія, Михайло Зазуляк.
15572 (Журба Гаврихи, (Журба Гаврихи, Дует Б. Савіцький і М. О. Ленко.
15573 (Не хочу бути чоловіком, (Циган на толоці, Тенор Б. Савіцький.

В нас є на складі дуже великий вибір ріжних рекордів; маємо також церковні. Пишіть по катальог, котрий вишлемо вам даром. 290—

Пишіть або приходіть до:

NEW YORK MUSIC HOUSE

2341 HASTINGS STREET,
Cor. VERNOR HIGHWAY,
DETROIT, MICH.
Tel. Cadillac 2530.

ІВАН І. ЗЕНЧЕНКО, власт.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА ПІДКАМЕНЯ, ПОВІТ РОГАТИН, ГАЛИЧИНА.

Сотки літ наш нарід терпить в чужій неволі. Сотки літ несе тяжке ярмо та волоче тяжкі кайдани по рідній землі. Колись гнобила Австрія а нині Поляки придавили залізним кулаком та переслідують нас на кождім кроці, арештують відомих людей, нищать наші культурні установи, не допускають до шкіл нашої молоді. Загарбують те, що нам найдорожче. Наші батьки не лишили нам нічого, не подбали про народнє добро, а лишили нам ще тяжше ярмо, ще сильнійші кайдани. Вони не гуртувалися в товариства та не збудували нам дому читальні. Ми, молоде покоління, доперва зачинаємо будувати твердиню-кріпость, і орґанізувати новий спільний фронт проти гноблення на нашій рідній земли, Народний Дім, дім освіти й культури, деб наша молодіж могла учитись та виковувати собі й будучому поколінню кращу долю. Приступаючи до цього великого діла, до цієї тяжкої будови, ми звертаємось до Вас, краянів, о поміч, котра нам конечно потрібна й без котрої наша праця відтягнеться на довгі літа. Ті гроші, котрі ми маємо, т. є. дуже мало, бо мусіли купити площу під будову Народного Дому; за решту купуємо деякі матеріяли й самі складаємо, хто кілько зможе. Отож дорогі товариші і товаришки! Ще раз просимо о Вашу поміч. Жертвуйте самі і другим пригадуйте, а Ваша жертва буде великою помічю при нашій будові.

Поручаємо занятися збіркою тов. Стефанови Буґарі.

Просимо надсилати жертви на адресу: Читальня „Просвіти" в Підкамени.

Виділ Читальні.

ПОРАДА КАЛИТИ.

Пише Луцьо Бездіяльний до Івана Калити: „Порадь мені, милий друже, що маю робити!

„В нашім місті всі до мене лізуть патріоти, а ти знаєш, вони вміють всі кишки пороти!

„Цей збирає на „Просвіту", той на „Рідну Школу", а той тягне на нараду, як до протоколу.

„Всім по злотому даю я, і то даток щирий, бо ти знаєш, тепер маю вісімсот чотири... Та на ті засідання я боюсь ходити, бо я думаю небором про ранґу просити"...

А на те Іван Калита: „Та Господь з тобою! Дай себе усюди вибрать місцеголовою!

„Як потім на засідання просить перший з краю, ти скажи; на жаль, деинде нині заступаю! А як де наперед пхають в свято, чи в параду, говори: о, ні, я скромний! Я все любльо — ззаду!

Матій Хмара.

В трамваю. Батько: Алеж то нечувані часи! Ніхто не уступить другому місця!

Дочка (що сидить біля батька): Алеж, тату, ви прецінь сидите!

Батько: Але твоя бідна старенька мати мусить стояти!

ЖАРТИ.

Господиня (до нового льокатора): Вам не буде скучно в тій кімнаті. Через вікно видно, як перехрещуються вулиці. Що дня бувають катастрофи самоходові на цьому перехрестю.

——o——

— Ти зірвав із нею, а чомуж усе згадуєш її?!

— Тої жінки хіба ніколи не забуду! Оставила мені чотирнацять рахунків за футра та сукні.

——o——

Практичний. — Знаєш, хтось мені вчора впхав фальшивих десять долярів.

— А ти що зробив із ними?

— Я дав їх жінці, бо вона вже має таку вдачу, що видасть кождий цент.

——o——

— Мамо, чи я можу бавитися з Михайлюковим Юрчиком?

— Ні, прецінь знаєш, що ми гніваємося з ними!

— Мамо, то можу піти до них і вибити Юрчика?

——o——

Чародійний перстень.

Один старинний король казав золотареві, щоби зробив йому дорогоцінний перстень.

При цьому король зажадав, щоби перстень мав дві прикмети: його власник завдяки перстеневі щоби вмів зносити лекше сумний настрій та щоби у веселому настрою не був занадто гордий.

Золотар зробив дуже гарний перстень, але не знав, як це зробити, щоби перстень був такий чудодійний. Вкінці пішов порадитися мудрця. Мудрець порадив йому вирити на перстені букви: Ц. Т. П., що означали: „Це також проминe".

Золотар віддав перстень королеві. По якімсь часі король знову прикликав золотаря та сказав: „Цей перстень дуже гарний і коштовний, але він мені нічого не помагає, коли я в злому настрої. Ти не зробив, так як я хотів".

Золотар попросив показати йому перстень, вказав на таємничі букви та сказав: „Коли ти глянеш на ці букви, що є початковими трох слів: „Це також перейде", в добрім чи злім настрої, то перстень матиме вплив. Король нагородив золотаря та був щасливий.

——o——

Німецький критик і фільософ Фріц Мавтнер (якого по вигляді пізнати було, що походить із жидівського роду) їхав раз із Мінхена до Розенгайму. З ним їхало якихсь трох студентів. Мавтнер читав спокійно книжку і не звертав зовсім уваги на дотепи студентів, що падали під його адресою. Знетерпеливлені студенти за всяку ціну завзялися спровокувати Мавтнера, тому звернулися до нього ось так:

— Добрийдень, отче Якове!

— Добрийдень, отче Аврааме!

— Добрийдень, отче Ісааку!

—Помиляєтеся. Я ані Яков, ані Авраам, ані Ісаак. Я Савл, якого батько вислав шукати ослів. Я навіть не сподівався, що найду їх так скоро!

——o——

А. (до приятеля): Недавно я чув, як ваш син говорив на зборах. Але то має сильний голос!

Б. (гордо): Це він одідичив по мені.

А. ...а говорив безперервно три години.

Б.: Це знову одідичив по моїй жінці.

——o——

Пані (до прошака): Не дам вам ані цента! Від вас смердить горівкою!

Прошак: Прошу пані, я не пю, щоби впиватися, лише, щоби додати собі відваги просити милостині, бо я вже з роду такий несмілливий.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ своєї сестри Марії Малко, зам. Ярмош, з села Двірці, пов. Жовква, останній раз мешкала в Baltimore, M. D., No. 3. 915 Fait Ave. Хтоби про неї знав, або вона сама, прошу зголоситися до її брата: IVAN MALKO, Ama Timber Co., Camp II, 2. Foleject, Ont., Canada. 2-3

ФАРМА коло Скенектеди, Н. Й., 80 акрів, всі будинки, 8 коров, 3 коні, 150 курий, машини до роботи, паші досить до нової. На продаж або в заміну за праперти в стейті New Jersey. Ціна $8,000.00. Також маю доми, бизнеси і фарми до продажи або в заміну в Ню Бронзвік, Н. Дж. Коли що потребуєте, голосіться до свого на адресу: 304-9

WILLIAM SULEM,
Lincoln Highway, opp. Lincoln Gardens,
NEW BRUNSWICK, N. J. — R. 5.

Свій до свого! — Свій до свого!

ПАННА ЗОФІЯ ЛІЩАК

українська фризієрка

вдоволить всіх дівчат і женщин. Виконує всі роботи, як: марсел, пермамент-вейв, стриження та все, що входить в обсяг женської тоалети, по знижених цінах. Приходіть під ч. 608 — 2nd Ave., New York City, межи 33-ою а 34-ою ул. Tel. Caledonia 6371.

DR. A. W. FINA

УКРАЇНЕЦЬ.

Коли маєте які долегливости вашого здоровля, то не терпіть. Тут є нагода привернути ваше здоровля як було поперед. Помагаю без медицини як найскорше і найліпше. Прийдіть і переконайтеся. 297—

ОФІСОВІ ГОДИНИ: від 10 до 12; від 2 до 4 і від 6 до 8; внеділі від 2 до 5. ОБСЛУГА ЧЕСНА, ПОРАДА ДАРОМ ДЛЯ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ.

1305 CARSON STREET,
PITTSBURGH, PA.

ІТАЛІЙСЬКІ ГАРМОНІЇ

Виробляємо і спроваджуємо ріжні першої кляси ручно робленіІталійські Гармонії, найліпші у світі. Десять літ ґарантії. Наші ціни є низші від всіх інших. Безплатні інструкції для купуючих. Пишіть по даровий катальог.

RUATTA SERENELLI CO.,
1014 Blue Island Ave., Dept. 48,
CHICAGO, ILL.

ХТО ХОЧЕ розумно читати і розуміти всесвітні події та знати який буде їх кінець, сей повинен перечитати слідуючі книжки: (Ціна книжки)

Визволення	48 ц.
День Пімсти	10 „
Прапор	10 „
Потіха для Людий	10 „
Свобода для Людий	05 „
Приятель Людий	05 „
Добробут Певний	10 „
Останні дні	10 „
3	$1.08

Можете дістати поодинчі книжки або всі разом за $1.05. З замовленнєм шліть готівку: S. Wasylowich, P. O. Box 249, Essex Station, Boston, Mass.

School nurse says all girls should know this

TALKING to a roomful of high school girls on personal hygiene, an experienced district nurse said: "One of the basic rules of health for girls is to keep the system functioning naturally at all times. Normal exercise and diet habits should be encouraged. But when necessary there's no harm in taking nujol, since it works mechanically and can't disturb the normal functions of any organ of the body. Particularly with girls, there are times when nujol should always be taken. Take a spoonful every night for a few days. It's a thoroughly safe and harmless method. It won't cause distress or gas pains or griping."

Nujol is different from any other substance. It contains no drugs or medicine. It can be taken safely no matter how you are feeling because it is so pure and harmless, and works so easily. Every woman should keep a bottle on hand. Every druggist has this remarkable substance. Get the genuine.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.

129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

